

Sen ölümlere eşitdirip bilmersiň

Category: Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 25 января, 2025

Sen ölümlere eşitdirip bilmersiň SEN ÖLÜMLERE EŞITDIRIP BILMERSIÑ

«Sen ölümlere eşitdirip bilmersiň. Yzlaryna öwrülip gaçanlarynda, kerlere-de çakylygy eşitirip bilmersiň». (**«Neml» süresi, 80**).

«Hiç bir mal-mülk siziňki däl, nämäni bölüşip bileňzok? Hiç bir jan siziňki däl, nämä gyrlyşýarsyňyz? (**Möwlana**).

«Adamlar kanagatsyzlyklary sebäpli, zol-zol oňuksyzlyklar döredip durýar.

Syýasatda, sosial gurluşda, ykdysadyýetde çözmesi çetin oňuksyzlyklar bar.

Açgözlük adamy mahluklaşdyrýar, hemme zada eýe boljak bolup, akla-huşa sygmajak hereketleri bilen göze düşýärler.

A dünýä bolsa, oýundan we oýnaşdan ybarat. Muňa garamazdan adamlaryň ýalmawuz işdäsi nämäniň alamaty?

Ýunus Emräniň aýdyşy ýaly:

«Mal eýesi, mülk eýesi, hany munuň ilki eýesi?

Malam ýalan, mülkem ýalan, senem biraz şoňa güýmen!»

Dünýewileşme sebäpli, oňuksyzlyk her meselede bar.

Karunlaşmak üçin halal-haram diýmän, hemme zady holtumymyza dolap aljak bolup hars urýarys.

Ogurlamagy bolaýmaly zat, ezmegi hak-hukuk saýdyk. Halka degişli zady öz hasabymyza geçirdik, il-günüň hakyny ýada salmadyk.

Ölümi ýatlamak ýatdan çykdy. Wezipäniň serhoşy bolduk. Oňsuzlyk döretmegi hak-hukuk saýdyk. Diýdimzorluk etmegi güýç hasapladyk. Şonuň üçinem batdygymyzça batdyk.

Baýram günlerinde ýaraşmagyň deregine, biri-birimize her dürli myjabatlary atdyk. Bize görelde bolmalylar bu babatda bizden ozdurdy.

Nutuklar adamlaryň ýigrenjine tutalga boldy. Barybir ol dereksiz nutuklaryň aglabasy ýalan-ýaşryklardan düzülendi.

Şular ýaly ýagdaýlar hem köpçüligi ynjalykdan gaçyrýandygy üçin täze ugur-ýollaryň gözlegine çykyldy.

Özlerine mynasyp şekilde wekilçilik edip biljek adamlar gözlenýär. Öňkülere ynam bolmansoň, bu gözlegler ýerliklidir. Synalany-da synanyşmagyň ýalňyşyna düşüňänler sagdynyny, adalatlysyny, güler ýüzlüsini ylymly-bilimlisini we tejribelisini gözläp tapjak bolýar.

Tersine bolanda ýagdaýyň erbetleşjekdigine göz ýetirene meňzeýärler.

Akyl-paýhasyny gara nebsine ýesir eden, hakşynas däl adamdan ýagşylyga garaşmak aklyň etjek işi däl.

Gara nebsiň ýesiri köpeldi. Elbetde, il-güne gowy ýolbaşçylyk edip biljek adamlar ýok däl, emma fanatizm sebäpli olaryň ýoly açylanok.

Çünki syýasy tabular zyýadalaşdy. Hakşynas adamlaryňam sany azaldy.

Syýasatda gul ýaly bolmaga, ýolbaşçylara hudaýa çokunan ýaly çokunmaga, olary kemsiz-kössüz hasaplamaga dowam etmegiň özi ýurduň sosial, syýasy-ykdysady problemalaryny agraldýar.

Allatagala bendesine hakynyň berilmedik wagty kyýamatyň ýakynlaşandygyny duýdurýar.

Ýangynlar, ýer titremeleri, sil joşgunlary, tüweleýler, çekirtge we kebelek gurçugynyň (гусеница) çozuşlary ýaly bolup geýän ähli tebigy apy-tupanlar munuň subutnamasydyr.

Şu ýerde bir zady aýdyp geçmesem bolmaýar: Allany, pygamberi diňlemekden has beter, başlyklary, wezipelileri we kisesi pullulary diňleýäris.

Mundan diňe watanymyz, halkymyz, musulmançylygymyz zyýan görýär.

Kollektiwligiň, imanda töwhidiň, durmuşda agzybirligiň we gatnaşyklarda adamkärçiligiň ýok ýerinde yslam ýokdur».

(Abdylbaky Erdogmuş «Yslamsyz musulmanlyk», sah. 67 / Hökman okalmaly kitap).

Omar Haýýam şeýle diýýär:

*«Jelladyna aşyk bolan bolsa millet,
Ha azany, ha-da jaň sesin diňlet.
Nägile bolmasa bir süri mahluk,
Mynasypany oňa her dürli zulmat!»*

Aýratynam, iş oňarjaklara ähmiýet bermeýänlerden, adyl çemeleşmän tarapgöýlik edýänlerden, söz sözlände edep sypaýyçylygy saklamaýanlardan, her çykyşyna garşydaşlaryna agzyndan gelen hapa-paýys sözleri ýagdyrýanlardan, adalatsyzlyklary görmezlige salýanlardan, ýallakçylyk we garyndaşparazlyk edýänlerden peýda gelmez, häzire çenli gelen ýeri-de bolmady.

Nejip Fazylyň aýdyşy ýaly:

*«Eý girdenekler, size galsyn günübirin syýasat!
Supraňyzda azygňyz – heňli çörek, porsan et.*

Aşyk Kätibi-de şeýle diýipdir:

*«Däli köňül melul bolup gam iýme,
Aglamagyň elbet gülmesi bardyr.
Duşmana ar alyş galarmy beýle,
Her kim etdigini görmesi bardyr.»*

Neýzen Tewfik hem şeýle diýýär:

«Çüýredi ýurduň iç ýüzi, çökdügiçe binýady,

*Häzirlikçe ýerimiz baram bolsa,
Ýüzümüz ýok bakmaga gabryna eždadymyzyň
Tüýkürermikä diýýän ýüzümize taryhy!»*

Sag-salamatlykda galyň.

Ismail MÜFTÜOGLY,
Türkiýäniň öňki ýustisiýa ministri.

21.07.2022 ý.